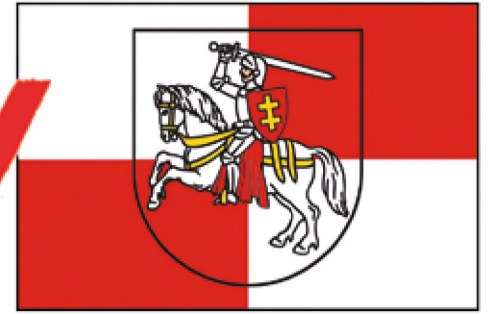

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

■ Litwa przygotowuje nową strategię sprośowania wyzwaniom bezpieczeństwa **str. 3**

■ Ambasadorzy Ziemi Sołeczniczej **str. 4**

■ Radni polskiej partii w obronie szkół mniejszości narodowych **str. 6**

Rota

■ Wspomnienia o siostrze Petrze Katarzynie Reginie Filsz, dominikance **str. 1**

■ Waldemar Tomaszewski o ostatnich aktualnościach politycznych **str. 2**

PRENUMERATA 2024

Do 19 lutego
trwa prenumerata
na marzec
2024 roku.

Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Nawróćcie się do Mnie całym swym sercem!

FOT. WWW.BRATALBERT

Czytając ten tekst, niech słowa przechodzą przez rentgen twego serca, a następnie czas na nawracanie się! Środa Popielcowa, która rozpoczyna 40-dniowy Wielki Post, to czas pokuty i nawrócenia, które powinno dokonywać się całym sercem i jest wezwaniem skierowanym do każdego z nas.

Gdy rozpoczynamy tegoroczny post, w Popielec słyszymy na Mszy św. wezwanie proroka Joela: „Rozdzierajcie serca wasze, a nie szaty!” (Jl 2, 13). Dawniej pokutę, żalobę czy oburzenie pokazywano na zewnątrz rozdarcie szat. Jednak bez szczerego serca taki gest pozostaje niczego wart.

Jezus zawsze patrzy w serce. Dlatego Wielki Post jest zbadaniem własnego serca, co tam się znajduje, jak wiele fałszu i kłamstwa jest w moim życiu, czy jest tam miejsce dla Boga i czy mogę w końcu dnia z wielką radością mówić: nawróciłem się, zmieniło się moje serce! Człowiek, który bada własne serce, będzie w

stanie świadomie się nawracać, ale dlaczego serce jest tak ważne w procesie nawrócenia i powrotu do Boga?

„Nawróćcie się do Mnie całym swym sercem” (Jl 2, 12) – mówi Bóg. Nawrócenie to dosłownie – odmiana myślenia. Nawrócenie to przede wszystkim odmiana serca, przemyślenie na nowo własnych postaw. W Wielkim Poście nie chodzi wyłącznie o post dla ciała. Cieleśny post ma pomóc zdyscyplinować nasze zachcianki, a umartwienie ciała bardziej ma pomóc skoncentrować nas na wnętrzu.

Zadanie na ten czas postu to każdego dnia w ciszy przyglądać się, czy jestem ku Bogu zwrócony całym swym sercem, czy mogę powiedzieć: oddaję wszystko Tobie, Ty znasz mnie najlepiej i tylko Tobie chcę zaufać. Czy jednak pojawiają się takie myśli „sam poradzę”, „nie jestem godny” lub „nie mogę zaufać, bo się boję”? Może przed tą wielką mi-

łością stawiamy ogromne ściany, stawiamy różnego rodzaju kłamstwa o sobie, innych i Bogu, które tylko oddzielają nas... Przed nami czterdzieści dni, aby dostrzec tę niepojętą miłość Boga do nas, w codzienności odpowiadać innym miłością. Bóg nie wymaga od nas wiele, tylko miłości.

W wielki post można zrezygnować z wielu rzeczy np. słodyczy, alkoholu, telewizji i internetu, ale ja pragnę, by ten czas był prawdziwym oczyszczeniem mego serca poprzez szczerość, stanięcie w prawdzie, zmianę codziennych nawyków, poznawanie Boga w Jego Słowie. Jednak przede wszystkim pragnę na nowo nawrócić się do Ciebie Panie całym swym sercem. Ty wiesz Boże, że Cię kocham, a mimo to wciąż Cię mocno ranię swoimi grzechami. Jezu pomóż mi przeżyć ten czas postu tak, abym moje serce zostało oczyszczone i żebym razem z Tobą zmarłychwstać do nowego życia.

Europoseł Tomaszewski w Strasburgu: GMO zagraża zdrowiu ludzi

Podczas odbywającej się w dniach 5-8 lutego sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w Strasburgu odbyło się bardzo ważne dla mieszkańców Europy głosowanie na budzący od lat wiele kontrowersji i emocji temat GMO, czyli organizmów i żywności modyfikowanych genetycznie.

(Dokończenie na str. 5)

Ciąg dalszy dyskryminacji Polaków w temacie zwrotu ziemi w Wilnie

Samorząd m. Wilna, kierowany przez konserwatystę Valdasą Benkuskasą, poinformował w styczniu, że zwrot ziemi w stolicy został zakończony i żadne dodatkowe działki na terenie wileńskiego samorządu nie będą projektowane. Stołeczni radni z AWPL-ZChR niejednokrotnie podkreślali konieczność sprawiedliwego sfinalizowania procesu restytucji mienia i są zbulwersowani, że władze stolicy pokombinowały na mecie procesu zwrotu ziemi.

(Dokończenie na str. 5)

FOT. MARIAN PALUSZKIEWICZ

Policjanci chcą mieć dostęp do informacji na temat zdrowia psychicznego każdej osoby

Związek Zawodowy Policjantów (LPDPS) uważa, że propozycja ministerstw dotycząca informowania funkcjonariuszy o stanie zdrowia psychicznego posiadaczy broni jest niewystarczająca. Zdaniem związku, policjanci muszą mieć dostęp do informacji na temat stanu zdrowia każdego mieszkańca.

W zeszłym tygodniu Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogłosiły, że podejmą wysiłki, aby policja była lepiej informowana o stanie zdrowia posiadaczy broni.

LPDPS podkreśla jednak, że ta inicjatywa ministerstw nie jest

wystarczająca. Zdaniem przedstawicieli związku zawodowego, policja musi mieć dostęp do informacji o stanie zdrowia psychicznego każdej osoby.

Według związku zawodowego, taka informacja pozwoli funkcjonariuszom ocenić zagrożenie przed udaniem się na wezwanie, a także zawczasu wybrać taktykę komunikacji, aby uniknąć niepożądanych konsekwencji.

Dyskusja o tym, jak lepiej informować policję i lekarzy o zaburzeniach psychicznych poszczególnych osób, została zainicjowana po tym, jak w grudniu ubiegłego roku policjant zastrzelił kobietę w rejonie wileńskim.

Departament Policji wtedy podał, że kobieta zachowywała się agresywnie, uderzyła łopatą w karetkę pogotowia oraz ranila ratownika medycznego. Kiedy na miejsce zdarzenia przybyła policja, kobieta zaatakowała funkcjonariuszy nożem. Zastosowano gaz i paralizator elektryczny.

Gdy specjalne środki nie zdołały opanować kobiety, policjant oddał kilka strzałów ze swojego pistoletu służbowego. Jeden z nich okazał się śmiertelny. Wszczęto śledztwo w sprawie zabójstwa i możliwości nadużycia swej władzy służbowej.

Na podst. ELTA

Co sądzisz o Parku Zakret?

Samorząd m. Wilna wraz ze spółką pożytku publicznego „Vilniaus miesto parkai” przygotowują badanie ankietowe wśród mieszkańców na temat pięciu najpopularniejszych parków w stolicy. Teraz można wyrazić swoją opinię na temat Parku Zakret (lit. Vingio parkas).

Ankieta składa się z 26 pytań. Zadawane pytania dotyczą m.in. zwyczajów odwiedzających, celu odwiedzin, sposobu przybycia, czy odwiedzający czują się w

parku bezpiecznie. Są też pytania związane z infrastrukturą – jak odwiedzający ją oceniają, czego im brakuje, co sądzą o odbywających się tu imprezach, czy i jakie sporty uprawiają na terenie parku, jakie są mankamenty parku, czy poleciliby odwiedzić park innym osobom. Ponadto są pytania otwarte, w których można zgłaszać swoje propozycje. Osoby, które nie zaglądnęły do Parku Zakret, są pytane, dlaczego nie odwiedzają parku.

Wziąć udział w badaniu ankietowym można do 21 lutego. Wyniki badania zostaną zaprezentowane mieszkańcom w marcu.

Później badania ankietowe zostaną przeprowadzone również na temat czterech popularnych parków w stolicy: Sapiehów – na Antokolu, Ozo – w Boltupiach, Parku Reformatorów, Ogrodu Bernardynów i Ogrodu Misjonarzy – na Starym Mieście, Parku Starorzeczka Wilii – na Śnipiszkach.

Na podst. vilnius.lt

Wilnianie dostaną większe rachunki za ogrzewanie

Wileńskie Sieci Ciepłownicze (lit. Vilniaus šilumos tinklai) obliczyły wysokość rachunków, jakie wilnianie zapłacą za ogrzewanie w styczniu.

Jak tłumaczy Wileńskie Sieci Ciepłownicze, choć w pierwszym miesiącu tego roku cena ciepła spadła, to ze względu na to, że styczeń był o 4,5 stopnia chłodniejszy, to rachunki wzrosną o około 16-18 proc. w porównaniu do

stycznia i grudnia 2023 roku.

Za ogrzewanie mieszkania o powierzchni 50 metrów kwa-

dratowych w odnowionym bloku mieszkalnym wilnianie zapłacą średnio około 66 euro, w nieodnowionym i nieefektywnym energetycznie bloku – 112 euro.

Jak podano, w styczniu kilowatogodzina ogrzewania wynosiła w stolicy 7,61ct/kWh bez VAT – była o 3 proc. mniejsza niż rok temu w styczniu i o 1 proc. mniejsza niż w grudniu.

Na podst. chc.lt

Długi weekend w Neryndze: darmowy wjazd i mnóstwo atrakcji

Samorząd Neryngi poinformował, że w świąteczny długi weekend, 16-17 lutego, z lokalnej opłaty za wjazd do Neryngi będą zwolnieni kierowcy samochodów osobowych.

Z lokalnej opłaty za wjazd zwolnieni będą kierowcy samochodów osobowych, udający się do Neryngi od 16 lutego godz. 12.00 do 17 lutego godz. 12.00.

W świąteczny weekend w Neryndzie będzie sporo się działo.

16 lutego, w Dniu Odrodzenia Państwa Litewskiego, w Neryndzie będą się odbywały wycieczki,

warsztaty twórcze, koncerty. Wystąpi m.in. pianista Dariusz Mażintas.

Tego dnia latarnia morska w Nidzie rozświetli historycznym światłem kryształowego układu soczewek Fresnela (w godzinach od 18.00 do 20.00).

17 lutego odbędzie się tradycyjne święto „Stintapūkis” (święto stynki), które zainaugurują zawody wędkarskie „Nidos blizgė 2024” (Błyska Nidy 2024). W Nidzie pojawi się aleja smakołyków, a na jednym z molo – będzie czynna łaźnia. Podczas święta nie zabraknie występów muzycznych,

zajęć edukacyjnych i sportowych, konkursów, zabaw i tańców. Kulminacją wydarzenia będzie pokaz tradycyjnego bębnienia.

Klimatolog Silvestras Dikėius zaprosi na spotkanie, podczas którego opowie o tym, jakie zmiany nastąpią w związku z ociepleniem klimatu i czy za 50 lat nad litewskim wybrzeżem Bałtyku będzie można złowić stynkę.

Więcej informacji o tym, co będzie się działo w Neryndzie w dniach 16-18 lutego, znajdziecie na stronie www.kulturossala.lt.

Na podst. neringa.lt

Trwa odnawianie zespołu kościelno-klasztornego misjonarzy w Wilnie

Jakiś czas temu, po usunięciu rusztowania z kościoła Wniebostąpienia Pańskiego (misjonarzy) w Wilnie, mieszkańcy i goście miasta mogli ujrzeć odnowioną trzechsetletnią fasadę kościoła i rozpoczęte prace porządkowe na terenie wokół zespołu kościelno-klasztornego – informuje Archidiecezja Wileńska.

Odnowione zostały rokokowe sztukaterie, elementy dekoracji, iluzoryczne okna, przywrócono historyczne kolory wieżyczek. Te i inne prace prowadzone są poprzez dostosowanie całego zespołu do potrzeb pielgrzymów.

Projekt ma na celu przywrócenie autentycznej struktury urbanistycznej zespołu. Część drzew wyrosła w miejscu niezachowanej historycznej zabudowy, która zostanie odtworzona. Zostaną też ułożone nowe sieci inżynierskie.

W ramach projektu odnowienia zespołu kościelno-klasztornego, w pomieszczeniach klasztornych znajdują się miejsca noclegowe dla pielgrzymów, a przestrzeń kościelna zostanie przystosowana do organizowania wydarzeń.

Zostanie zachowana całość architektoniczna klasztoru i kościoła misjonarzy, a teren wokół zostanie uporządkowany.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Po ataku hakerskim wyciekło 20 tysięcy danych klientów „Ignitis ON”

Po ataku hakerskim 11 lutego firma „Ignitis” podała, że wyciekło około 20 tysięcy danych klientów „Ignitis ON”.

Jak wynika z oświadczenia firmy, wśród danych, które wyciekły znajdują się nazwiska klientów, adresy e-mail, adresy pocztowe, wykaz tokenów uwierzytelniania konsumentów (RFID) oraz tablice rejestracyjne niektórych samochodów elektrycznych konsumentów.

„Informacje związane z płatnościami – dane rachunku bankowego, dane karty płatniczej i inne dane szczególnie wrażliwe, takie jak kody osobiste – nie były gromadzone w systemie i nie wyciekły” – poinformowała firma „Ignitis”, która jednocześnie wskazała, że dane klientów korzystających z innych usług firmy są bezpieczne.

„Ignitis” zachęca klientów „Ignitis ON” do zmiany hasła logowania w aplikacji. O zdarzeniu spółka „Ignitis” poinformowała także Krajowe Centrum Cyberbezpieczeństwa oraz Narodowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

W niedzielne popołudnie zgłoszono, że część użytkowników „Ignitis ON” została odłączona od tej aplikacji i w związku z tym nie mogła naładować samochodu elektrycznego.

Po kilku godzinach ogłoszono, że działalność firmy została przywrócona.

Na podst. ELTA

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:

ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno

tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Dwa wileńskie gimnazja chcą zmienić swoje nazwy

Stoleczne Gimnazjum im. Salomei Nėris oraz Gimnazjum im. Sofii Kowalewskiej zwróciły się do Samorządu Miasta Wilna z prośbą o wydanie decyzji w sprawie zmiany ich nazw.

Sprawą najpierw zajmie się Komisja Pamięci Historycznej Samorządu Miasta Wilna, a następnie decyzje trafią do Rady Samorządu miasta Wilna, która odbędzie się 28 lutego.

Placówki oświatowe przedsta-

wiły także propozycje nowych nazw.

Gimnazjum im. Salomei Nėris zaproponowało cztery nazwy: Wileńskie Gimnazjum Mediów, Wileńskie Gimnazjum św. Katarzyny, Wileńskie Gimnazjum Starego Miasta oraz Gimnazjum Mediów Wileńskiego Starego Miasta.

Gimnazjum im. Sofii Kowalewskiej zaproponowało jedną nazwę: Wileńskie Gimnazjum Stoleczne.

Na podst. ELTA

Dzień Placka w Mickunach

Dzień Placka i zapusty już stały się tradycją w Centrum Kultury w Mickunach oraz w filii Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego w Mickunach.

Już drugi rok z rzędu organizujemy zapusty oraz Dzień Placka. Uczestnicy imprezy zawsze są nasyceni, wytańczeni i po prostu bardzo szczęśliwi. Pędziliśmy zimę ile było tchu, a więc mamy nadzieję, że już wkrótce za oknem będzie ciepła i słoneczna wiosna.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom imprezy, a mianowicie uczniom Gimnazjum w Mickunach. Organizatorzy imprezy: CKR

filii w Mickunach oraz Filia Centralnej Biblioteki Samorządu Re-

jonu Wileńskiego w Mickunach. Inf. wł.

Litwa przygotowuje nową strategię sprostania wyzwaniom bezpieczeństwa

W związku ze zbliżającymi się wyborami prezydenckimi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Litwa przygotowuje strategię sprostania wyzwaniom bezpieczeństwa – poinformował szef MSZ Gabrielius Landsbergis. Przewodniczący sejmowej komisji spraw zagranicznych poseł Žygimantas Pavilionis dodał, że należy przygotować się na scenariusze B, C, D.

Według ministra, projekt przygotowywanej strategii w tym tygodniu został przedstawiony członkom Sejmu i przedstawicielom

ministerstw. Nawiązując do wypowiedzi Donalda Trumpa, iż USA nie będą bronić sojuszników, którzy nie zwiększą wydatków na wojsko, szef litewskiego MSZ stwierdził, że w trakcie amerykańskiej kampanii wyborczej „będziemy świadkami wielu dyskusji i debat, w tym na temat naszego bezpieczeństwa”.

– Z Trumpem wiele obaw może się stać rzeczywistością. Jeśli chcemy przetrwać, musimy przygotować się na scenariusze B, C, D” – zaznaczył poseł Žygimantas Pavilionis, przewodniczący sejmowej komisji spraw zagranicznych.

– Nawet jeśli kraje bałtyckie nie wyglądają tak źle w oczach Trumpa, (bo przyznają określone w NATO 2 proc. PKB na obronność), musimy zrobić wszystko co w naszej mocy, aby zapewnić obecność Ameryki w regionie, niezależnie od tego, co się stanie w USA – dodał Pavilionis.

Wpływy trendów w polityce wewnętrznej i zagranicznej USA na bezpieczeństwo Litwy i regionu były omawiane we wtorek podczas posiedzenia sejmowego komitetu spraw zagranicznych z udziałem szefa MSZ.

Zabawa zapustowa w Pikieliszkach

Tradycje tłustego czwartku i zapustów na Wileńszczyźnie są stare i bogate. Wierzą, że zarówno w tłusty czwartek, jak i w zapusty trzeba jeść dwanaście razy, a jeśli na zapusty wybawi się człowiek do woli – cały rok będzie pomyślny. Zapusty kończą okres karnawałowy – okres „obżarstwa i opilstwa”, dlatego śpieszono się jeść, bo nieprzypadkowo pieśń głosi: „Mięso puści miną, potrawy nam zginą”.

10 lutego dworek w Pikieliszkach pękał w szwach, ponieważ mieszkańcy tej miejscowości, pobliskich wsi, a także Orzelówki, licznie przybyli na zabawę zapustową. Na stołach nie brakowało pączków lukrowanych, chrusztów i kielbasy.

Zebranych gości przywitał miejscowy zespół „Jezioranka”

oraz grupka dziecięca, w wykonaniu której zabrzmiały znane i lubiane polskie piosenki ludowe. Starosta gminy Rzesza Waldemar Rynkiewicz podziękował za zorganizowanie imprezy i życzył pomyślności, ksiądz parafii w Podbrzeziu Jarosław Spirydowicz pobłogosławił zebranych.

Pomysłowe skecze aktorów z Pikieliszek i Orzelówki rozbawiły widzów, a gry i zabawy pozwoliły lepiej się nawzajem poznać. Muzyczka w stylu disco polo nie pozwoliła nikomu się smucić. Hucznie, wesoło i smacznie pożegnaliśmy zimę.

Inf. wł.

W Żyrmunach powstanie nowy skwer z drewnianymi ścieżkami

Samorząd m. Wilna planuje uporządkowanie przestrzeni zielonej pomiędzy ulicami S. Žukausko i Minties w dzielnicy Żyrmuny. Skwer między blokami mieszkalnymi i placówkami oświatowymi zostanie zagospodarowany i przystosowany do rekreacji mieszkańców, a w granicach działki Gimnazjum Inżynierskiego im. Joachima Lelewela zaplanowano budowę boisk sportowych.

Propozycje projektowe opracowuje firma „ID Vilnius”. Pomysły projektowe już przedstawiono mieszkańcom, jednak biorąc pod uwagę potrzeby mieszkańców, powiększono porządkowany teren, postanowiono urządzić boiska przy Gimnazjum Inżynierskiego im. Joachima Lelewela.

Mieszkańcy zapraszani są do udziału w konsultacji publicznej zaktualizowanych propozycji projektowych. Odbędzie się ona zdalnie 27 lutego o godzinie 17.00. Do spotkania można dołączyć na platformie Teams. Po zatwierdzeniu propozycji projektowych zostanie przygotowany projekt techniczny i rozpoczną się starania o uzyskanie pozwolenia na budowę.

Na podst. vilnius.lt

Wyciek ropy do Bałtyku

Spółka „Orlen Lietuva” poinformowała wojsko o wycieku do Morza Bałtyckiego około 300 litrów ropy naftowej.

Jak podaje Wojsko Litewskie, podczas załadunku tankowca zerwała się lina cumownicza przy boi terminalu naftowego w Butyndze, oderwała się końcówka pływającego, elastycznego rurociągu i do morza wyciekło około 300 litrów ropy naftowej. W monitorowaniu sytuacji pomaga helikopter wojskowy AS365N3+ „Dauphin”.

Plama ropy na południe od terminalu w Butyndze, miała około 2 km długości i 0,5 km szerokości.

Wojsko Litewskie informowało, że na miejsce wycieku wysłano statek poszukiwawczo-ratowniczy „Šakiai” Marynarki Wojennej w celu usunięcia substancji zanieczyszczających, prace utrudniały silne fale, a plama ropy dryfowała w kierunku południowym. W razie potrzeby zostanie wykorzystany też okręt zaopatrzeniowy „Jotvingis” Marynarki Wojennej. Skalę skażenia ocenili specjaliści z Departamentu Ochrony Środowiska.

Na podst. kariuomene.lt

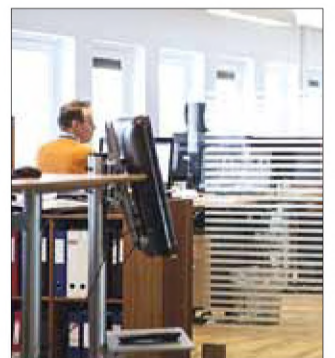
Albo złożą sprawozdanie finansowe, albo zostaną usunięte z rejestru

Finansowych sprawozdań z działalności za 2022 rok dotychczas nie przedstawiło prawie 40 tys. podmiotów prawnych i mniej więcej 156 tys. spółek i organizacji, dla których złożenie takich deklaracji jest obowiązkowe – poinformowało Centrum Rejestrów.

Na czarnej liście znalazły się również duże i znane przedsiębiorstwa jak: „Darius Zubas Holding”, „Akola Group” (kontroluje grupę przedsiębiorstw działającej w sferze produkcji rolniczej i artykułów żywnościowych), największy producent mąki na Litwie „Malsena Plus”, powiązane z irlandzką spółką tanich linii lotniczych „Ryanair” spółki „Kaunas Aircraft Maintenance Services” i FRC LT, specjalizująca się w sprzedaży internetowej spółka „Pigu” itd.

Według Centrum Rejestrów, „zapominalskie” przedsiębiorstwa powinny sprawozdania niezwłocznie złożyć, bo w przeciwnym razie mogą być wciągnięte na listę podmiotów prawnych, którym grozi likwidacja.

Na podst. registrucentras.lt

NOWINY znad Solczy

Samorząd organizatorem konsultacji z matematyki dla uczniów

Pogłębianie i utrwalanie wiedzy

Samorząd Rejonu Solecznickiego, chcąc rozwijać wiedzę matematyczną uczniów, czwarty rok z rzędu organizuje konsultacje z matematyki dla uczniów klas starszych.

Specjaliści Wydziału Oświaty i Sportu ciągle monitorują i analizują wyniki egzaminów maturalnych oraz sprawdzianów kształcenia podstawowego, komunikują się z dyrektorami szkół i nauczycielami oraz uwzględniają prośby uczniów. Cztery lata temu administracja samorządu, uwzględniając życzenia uczniów, zorganizowała dla nich po raz pierwszy dodatkowe konsultacje z matematyki. W poprzednich latach brali w nich udział uczniowie klas dziesiątych, przygotowujący się do sprawdzianu kształcenia podstawowego i maturzyści.

W tym roku konsultacje zorganizowano dla uczniów klas dwunastych, przygotowujących się do państwowego egzaminu maturalnego z matematyki, oraz dla uczniów klas jedenastych, którzy w tym roku przystąpią do sprawdzianu pośredniego.

Po naradzie z uczniami i nauczycielami zdecydowano przeprowadzić konsultacje w formie zdalnej. Konsultacji udzielają nauczyciele metodycy lub eksperci z dużych miast. Ponadto uczniowie korzystają z porad nauczycieli konsultantów, powołanych w szkołach, oni również uczestniczą w zajęciach, udzielają porad w zakresie otrzymanych zadań i obserwują skuteczność ich wykonania.

Według Henryka Danulewicza, specjalisty Wydziału Oświaty i Sportu, na konsultacje zapisała się zmotywowana młodzież, która pragnie uzupełnić luki i utrwalić swoją wiedzę.

– Nie należy mylić tych konsultacji z korepetycjami. Tutaj nikt nie uczy się od początku, lecz pogłębia i utrwala wiedzę. Można powiedzieć, że te lekcje są przeznaczone dla zmotywowanych uczniów, którzy wiedzą, czego chcą. Ich celem jest nabranie pewności siebie i wiary w swoją wiedzę, dążenie do lepszych wyników. W konsultacjach biorą udział uczniowie, którzy w pełni rozumieją swój poziom wiedzy i chcą swoje słabe strony zamienić w mocne – mówi Henryk Danulewicz.

Konsultacje finansowane są z budżetu Samorządu Rejonu Solecznickiego i odbywają się raz w tygodniu. W tym roku uczestniczy w nich 50 uczniów z klas jedenastych i 63 maturzystów.

Wiedza i umiejętności zapewnią lepsze wyniki na egzaminach, a to z kolei lepsze perspektywy dostania się na studia. Dlatego konsultacje matematyczne są inwestycją Samorządu Rejonu Solecznickiego w młode pokolenie.

Leonid Wysocki – „Specjalista Roku”

Oddany pracy

Stowarzyszenie Samorządowych Biur Zdrowia Publicznego już od ośmiu lat organizuje konkurs „Specjalista Roku”. Za osiągnięcia w 2023 roku w rejonie solecznickim został nagrodzony młody, aktywny i kompetentny specjalista Biura Zdrowia Publicznego w Solecznikach – Leonid Wysocki.

Dyrektor solecznickiego Biura Zdrowia Publicznego Janina Alkowska podkreśliła, że Leonid jest osobą otwartą i oddaną pracy.

– Potrafi opanować sytuację, nie poddaje się panice i negatywnym emocjom, jest niezwykle pozytywny i wyróżnia się odpowiedzialnym podejściem do pracy – powiedziała Alkowska.

W poprzednich latach Stowarzyszenie Samorządowych Biur Zdrowia Publicznego uhonorowało też inne specjalistki zdrowia publicznego w rejonie solecznickim: Olgę Grażulienę, Annę Jankielewicz, Ninę Śilkienę, Janinę Butko, Elwirę Sałatową oraz Justynę Wojewódzką.

Jubileuszowy koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Solczanie”

Ambasadorzy Ziemi Solecznickiej

Miniony weekend w rejonie solecznickim minął pod znakiem imprez zapustowych. W roli organizatorów imprez lokalnych wystąpiły rejonowe starostwa oraz Centrum Kultury w Solecznikach. Imprezy odpustowe odbyły się w Solecznikach, Kamionce, Gierwiszkach oraz Janczunach.

Jako jedni z pierwszych zapusty obchodzili mieszkańcy centrum rejonowego. W roli organizatora imprezy, która odbyła się w sobotę, 10 lutego, wystąpiło Centrum Kultury w Solecznikach. Imprezę solecznicką poprzedził świąteczny kiermasz, na którym uczestnicy święta mogli nabyć palmy wileńskie, pierniki, plecione kosze i inne dzieła mistrzów sztuki ludowej. Z jarmarku świątecznego, który działał tego dnia na placu samorządowym, uczestnicy święta udali się do Centrum Kultury, gdzie odbył się jubileuszowy koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Solczanie”, który w ten sposób odznaczył 35-lecie swojej działalności artystycznej.

Podczas jubileuszowego występu widzowie obejrzyli najlepsze utwory z repertuaru zespołu, zarówno starsze, jak i przygotowane specjalnie na tę okazję. W trakcie prawie trzygodzinnego programu artyści zaprezentowali swój kunszt artystyczny, prezentując zarówno pieśni i obrzędy podwileńskie, jak też suity, piosenki i tańce z różnych regionów Polski. „Solczanie” przedstawili folklorystyczny obrazki – wielkanocny i bożonarodzeniowy – piosenki zebrane na Wileńszczyźnie i Ziemi Solecznickiej. Wykonali również suitę rzeszowską, spiską, biłgorajską oraz podlaską. Gorące brawa publiczności towarzyszyły każdej pieśni i tańcu, ale szczególnie rzesiste były dla solistów – Justyny Klemiato, Renaty Szwajkowskiej, Jolanty Prowłockiej, Michała Wołosewicza, Mirosława Chaczkowskiego, Gabrieli Jankowskiej.

W trakcie koncertu zobaczyliśmy jak utalentowana rośnie zmiana starszym zespólakom, której nadano miano „małych solczan”. Młodzieżową grupę tworzą tancerze, którzy zaczęli uczęszczać na próby przed ośmiu laty oraz bardzo młodych zespólaków, którzy zadebiutowali podczas tegorocznego Festiwalu „Pieśń znad Solczy”. Przy okazji jubileuszu nie sposób nie wspomnieć, że zespół został utworzony jako pierwszy polski zespół ludowy w rejonie solecznickim w 1987 roku w okresie odrodzenia narodowego.

Tworzyła i tworzy go grupa miłośników i entuzjastów muzyki, śpiewu i tańca, będąca swobodnym ambasaderem Ziemi Solecznickiej i kultury polskiej na Litwie. Przez lata zespół zmieniał

się wraz z ludźmi, którzy do niego należeli i nim kierowali. Założycielami i pierwszymi kierownikami byli Czesława Żukowska – Nakrewicz, Władysława Szyłobryt, Władysław Korcuć. Początkowo to był tylko chór, następnie do zespołu dołączyli tańcerze. Powołanie grupy tanecznej ostatecznie uformowało zespół, który z biegiem lat stał się wizytówką kulturalną rejonu solecznickiego. Dużo starań do powstania zespołu dołożyła Zofia Griażnowa, wieloletnia prezeska zespołu, która wcieliła w życie inicjatywę prezydium Związków Zawodowych Pracowników Oświaty Rejonu Solecznickiego o założeniu pierwszego polskiego zespołu folklorystycznego. Kierownikami zespołu byli: Renata Brasel (kierownik artystyczny), Gintaras Pukelis (choreograf), Roman

Rotkiewicz (choreograf), Barbara Suckiel (kierownik artystyczny), Genadij Afanasjew (kierownik kapeli).

W okresie swojej 35-letniej działalności zespół zaprezentował wiele widowisk regionalnych, obywatelskich i patriotycznych, zdobył mnóstwo cennych nagród i wyróżnień. Zespół koncertował w kraju i poza jego granicami, brał udział w międzynarodowych konkursach i festiwalach, występował m.in. w Polsce, Czechach, Niemczech, Białorusi, Ukrainie. Obecnie w składzie zespołu jest 45 osób dorosłych oraz 38 dzieci i młodzieży. Koordynatorem zespołu jest Regina Sokolowicz, kierownikiem artystycznym – Elwira Uczkuronis, choreografami – Bożena Daniele i Liana Malinowska, kierownikiem kapeli – Edward Wolkowski.

Europoseł Tomaszewski w Strasburgu: GMO zagraża zdrowiu ludzi

(Dokończenie ze str. 1)

Niestety, Parlament Europejski nie wielką różnicą głosów pozwolił Komisji Europejskiej na zniesienie części zakazów dotyczących uprawy produktów modyfikowanych genetycznie w krajach unijnych, co według wielu ekspertów zagraża zdrowiu ludzi. Tej szkodliwej zmianie rozporządzenia unijnego zdecydowanie sprzeciwił się lider polskiej społeczności na Litwie Waldemar Tomaszewski, który zagłosował przeciw raportowi w tej sprawie.

Komentując głosowanie europoseł z Wileńszczyzny zaznaczył, że rośliny uzyskiwane za pomocą niektórych nowych technik geno-

mowych i pochodząca z tych roślin żywność i pasze mogą stwarzać poważne problemy dla ludzi, środowiska naturalnego i zwierząt hodowlanych.

– GMO zagraża zdrowiu ludzi, coraz więcej badań naukowych na to wskazuje, dlatego zagłosowałem przeciw zniesieniu części zakazów modyfikowania genetycznego roślin i zwierząt. Obowiązkiem polityków powinno być przede wszystkim dbanie o bezpieczeństwo ludzi. Niestety, takiego podejścia zabrakło dzisiaj podczas głosowania. Większość europosłów postawiła bardziej na większe zyski z upraw rolnych niż na dobro, bezpieczeństwo i

zdrowie ludzi. Pieniądze to nie wszystko, one nie zbudują bezpiecznej przyszłości, bezpieczna przyszłość to inwestowanie w zdrowie zwłaszcza młodego pokolenia, a GMO temu zagraża – podkreślił europoseł.

Decyzja Parlamentu Europejskiego dziwi o tyle, że przez ostatnie lata Parlament stał na stanowisku zwiększenia uprawnień państw członkowskich chcących większej ochrony prawnej przed GMO, które zagraża rolnictwu ekologicznemu i tradycyjnemu, co było wyczekiwane od dawna przez europejską opinię publiczną oraz producentów rolnych.

– O zagrożeniach wynika-

jących z GMO wiemy już wiele. Warto przypomnieć kilka z nich. Nie istnieją możliwości powstrzymania rozprzestrzeniania się modyfikowanych genów. Zawsze nastąpi nieodwracalne skażenie przez GMO. Uderzy to głównie w małe i średnie gospodarstwa rodzinne w takich krajach jak Litwa, specjalizujące się w uprawach ekologicznych. Uprawa roślin transgenicznych tworzy obszary monokulturowe, w których ginie wiele odmian tradycyjnych. Rolnik praktycznie uzależnia się od chemicznych korporacji, bo ziarna są patentowane i trzeba je kupować co roku. Ponadto uprawy GMO

przyczyniają się do spadku produkcji, zaburzają równowagę przyrody w istniejących ekosystemach. W dalszej kolejności powodują najgorsze skutki: wywołanie gleby, niskie plony, stałe zagrożenie chorobami. Powodują utratę skuteczności pestycydów i herbicydów, zmuszają rolników do stosowania ich mieszanek o zwiokrotnionej toksyczności, wynikiem jest rosnąca zapadalność na alergię i choroby dróg oddechowych wśród ludności. Przytłaczająca większość obywateli jest przeciwna uprawom GMO w Europie i ma z tym związane słusze obawy – podsumował Waldemar Tomaszewski.

Ciąg dalszy dyskryminacji Polaków w temacie zwrotu ziemi w Wilnie

(Dokończenie ze str. 1)

W stołecznej Radzie poprzedniej kadencji przedstawiciele AWPL-ZChR byli w koalicji rządzącej i mieli możliwość nadzorowania procesu zwrotu ziemi i zwiększenia liczby projektowanych działek pod budowę. Kiedy w kwietniu ub. roku w wileńskim samorządzie doszło do zmiany władzy, to kardynalnie zmienił się też stosunek do projektowania działek. Jak informowała Wanda Krawczonok, starosta frakcji AWPL-ZChR w Radzie stołecznej, obecne władze stolicy wstrzymały przekazanie pretendantom 13 działek, sformowanych jeszcze za ubiegłej administracji. Działki te, m.in. przy ul. Burbiškių, Arimų, Salininkų, Mokslininkų, Saltoniškių, Ateities, Lvivo, Naugarduko, Baltupio, al. Konstitucijos, miały być przekazane pretendantom do września 2023 roku. W związku z tym radni AWPL-ZChR apelowali do władz Wilna o niekombinowanie na końcowym etapie procesu zwrotu ziemi. Podkreśliła, że ludziom oczekującym na zwrot ziemi, powinny być zwrócone zaprojektowane już działki, a nie ich okrucy.

W Wilnie pozostają tylko dwa sposoby rekompensaty

Pretendentom w Wilnie, którzy jeszcze nie złożyli wniosku o otrzymanie nowej działki pod budowę w stolicy, pozostają tylko dwa sposoby rekompensaty – rekompensata lasem lub pieniężna. Radny miasta Wilna z ramienia AWPL-ZChR, prezes Związku Prawników Polaków na Litwie Grzegorz Sakson przypomina, że 1 stycznia 2024 r. weszły w życie dwie zmiany w ustawie o zwrocie ziemi. Jedną z nich przewiduje, że pretendenci na zwrot ziemi mają prawo od 1 stycznia 2024 r. do 1 maja 2024 r. złożyć wniosek i żądać za zajętą miastową ziemię otrzymania nowej działki (0,04-0,12 ha) pod budowę w innym mieście na terenie tego samego samorządu, z wyjąt-

kiem Wilna. „Ten przepis w zasadzie stwarza możliwość otrzymania nowej działki pod budowę dla pretendentów Starych Trok, którzy za zajętą ziemię posiadaną na własność do 1940 r. (nacionalizacji) mogą do dnia 1 maja 2024 r. składać wnioski o otrzymanie działki pod budowę w Landwa-

przybędzie na zebranie, lub przybędzie i nie wybierze działki lub jej części, lub zrezygnuje z wybranej działki, to dla takiego pretendenta zostanie wypłacona rekompensata pieniężna.

„Ta zmiana bezpośrednio dotyczy wszystkich pretendentów z Wilna oczekujących na nową

brania pretendentów, na których będą mogli wybrać działkę. Sakson zwraca uwagę na to, że jeżeli pretendent nie przybędzie na zebranie (wyjątek stanowi, jeżeli pretendent nie przybędzie z przyczyn niezależnych od woli pretendenta), lub przybędzie na zebranie i nie wybierze działki,

dla którego została przyjęta decyzja o wypłaceniu rekompensaty pieniężnej, ale rekompensata nie została wypłacona, może do 1 maja 2024 r. złożyć wniosek o zmianie sposobu rekompensaty z pieniężnej na rekompensatę lasem” – wyjaśnia prezes Związku Prawników Polaków.

Podkreśla, że po 1 maja 2024 r. nie pozostanie żadnego alternatywnego sposobu rekompensaty i pozostanie tylko rekompensata pieniężna.

„Ustawa przewiduje, że jeżeli do 1 maja 2024 r. pretendent nie złoży odpowiedniego wniosku w sprawie rekompensaty lasem, to dla takiego pretendenta przymusowo zostanie wypłacona rekompensata pieniężna. Do podjęcia decyzji o wypłaceniu rekompensaty pieniężnej nie jest potrzebna zgoda pretendenta, czyli Narodowa Służba Rolna decyzję o wypłaceniu rekompensaty pieniężnej podejmie samodzielnie i jednostronnie. Jeżeli pretendent nie wskaże swego konta bankowego, to pieniądze zostaną przebrane na konto depozytu notariusza” – podkreśla Sakson.

„Uwzględniając powyższe reglamentacje prawne oraz podjęte decyzje mera Wilna należy zastanowić się nad wyborem rekompensaty lasem na terenie wiejskim za zajętą ziemię w Wilnie. Pretendent we wniosku ma wskazać region, w którym chce otrzymać rekompensatę lasem oraz powinien wskazać dokładną miejscowość katastrówą” – informuje radny z ramienia AWPL-ZChR.

Związek Polaków na Litwie zorganizował w ostatnich latach wiele spotkań w sprawie zwrotu ojcowizny w Wilnie, pomagając i wspierając prawowitych właścicieli ziemi w dochodzeniu należnych im praw i własności. Zwrot ziemi trwa na Wileńszczyźnie już od ponad 30 lat. W ciągu tych trzech dekad cieniem na ten proces kładło się i skandaliczne, często zmieniające się prawo, i dyskryminacja pretendentów, głównie Polaków.

FOT. MARLENA PASZKOWSKA

rowie lub Rudziszkach. Wiadomo, że z powodu braku wolnego terenu w Starych Trokach nie ma możliwości projektowania nowych działek pod budowę, dlatego pretendenci mają 4-miesięczny termin na podjęcie decyzji i wybrania innego miasta na terenie tego samego samorządu, w którym chcą otrzymać nową działkę pod budowę” – tłumaczy Sakson. Druga poprawka ustawy przewiduje, że jeżeli liczba nowych działek pod budowę lub ogólna powierzchnia zaprojektowanych działek pod budowę w danym mieście jest wystarczająca, ażeby każdy z pretendentów oczekujących na nową działkę pod budowę mógł wybrać sobie działkę lub część działki w danym mieście i jeżeli taka osoba (pretendent) nie

działkę pod budowę” – podkreśla prezes Związku Prawników Polaków.

Dodaje, że kierownik Narodowej Służby Rolnej dnia 8 stycznia 2024 r. rozkazem zatwierdził spis pretendentów na nową działkę pod budowę w Wilnie, jak również zatwierdził spis działek pod budowę. Te dane są dostępne na stronie internetowej: www.nzt.lt. „W spisie jest 622 pretendentów i jest 550 działek o ogólnej powierzchni 194,59 ha. A więc każdy z pretendentów w Wilnie może otrzymać działkę lub część działki” – informuje Sakson. Pretendenci są zapraszani od 12 lutego 2024 r. do 13 marca 2024 r. (każdego roboczego dnia jest zapraszanych po 15 osób) na ze-

to dla takiego pretendenta zostanie wypłacona rekompensata pieniężna w wysokości 2669 euro za 0,12 ha i pretendent zostanie skreślony ze spisu pretendentów na nową działkę pod budowę.

Rekompensata lasem na terenie wiejskim za miastową ziemię

„Jeżeli pretendent już otrzymał nową działkę pod budowę, to pozostają 2 sposoby rekompensaty, rekompensata lasem lub pieniężna. Rekompensata lasem jest ograniczona w czasie, czyli jeżeli pretendent chce skorzystać z tego sposobu rekompensaty, to wniosek może złożyć do dnia 1 maja 2024 r. Ten termin prawdopodobnie więcej już nie będzie przesuwany. Pretendent,

Radni polskiej partii w obronie szkół mniejszości narodowych

Reagując na niestosowne zachowanie wicemera podczas jego wizyty w Szkole Podstawowej w Kolonii Wileńskiej, stołeczni radni z Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin wystosowali prośbę do mera Wilna.

Jak już pisaliśmy, w ubiegłym tygodniu wicemer Arūnas Šileris przybył do Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej na spotkanie z radą szkoły, która jest zaniepokojona pomysłem stołecznej władzy utworzenia w szkole pierwszej klasy litewskiej.

Wicemer nie zgodził się jednak, aby w spotkaniu uczestniczyły przybyłe na zaproszenie rodziców radne z AWPL-ZChR ani sami rodzice, dla których nieobojętny jest los szkoły, a którzy nie należą do rady szkoły. W wystosowanym do mera Wilna Valdaša Benkunskasa piśmie stołeczni radni AWPL-ZChR zwracają uwagę na to, że takie zachowanie wicemera było bezprawne. „Nie wiadomo, na jakiej podstawie wicemer Šileris nakazał dyrektorze Szkoły Podstawowej w Kolonii Wileńskiej zwołanie posiedzenia czy spotkania rady szkoły. Przecież nawet Ustawa przewiduje, że kierownik szkoły nie może być członkiem rady szkoły, by nie mieć wpływu na podejmowane decyzje. Każde wtrącanie się w działalność rady szkoły jako samodziel-

nego organu jest pogwałceniem zasad samorządności, demokracji i transparentności” – czytamy w piśmie, podpisanym przez Wandę Krawczok, starostę frakcji AWPL-ZChR w Radzie m. Wilna.

Frakcja wskazuje też na to, że po przybyciu na spotkanie radnych wicemer nie zechciał przedstawić raportu z oceny szkoły i kontynuować otwartego spotkania. „Należy przypuszczać, że wicemer chciał wpłynąć na radę szkoły, gdy jednak zrozumiał, że takiego wpływu podczas otwartego spotkania nie uda mu się wyrzec, zaniechał udziału w spotkaniu – podkreślają radni. – Jesteśmy przekonani, że

jest to poważne naruszenie zasad samorządności i bezprawne wtrącanie się w działalność organów szkolnej samorządności. Jak twierdzą, „gdyby prawdą było to, co deklaruje wicemer Šileris (omówie-

nie raportu z oceny zewnętrznej), można by się było zwrócić do dyrektorki szkoły z prośbą o zorganizowanie spotkania ze społecznością szkoły i niepojęte, dlaczego w takich spotkaniach nie mogliby uczestniczyć radni samorządu, jeżeli o to prosi społeczność szkoły”. Radni snują przypuszczenia, że „chęć wicemera A. Šilerisa do komunikowania się za zamkniętymi drzwiami, sugeruje, że za-

miary jego są podstępne”. „Potrzebował po prostu potwierdzeń tych czy innych decyzji (być może poprzez sporządzenie protokołu), a zrobić to może wyłącznie rada szkoły. Już na początku zebra-

ne, ponieważ część z nich, która wyraziła wolę udziału w spotkaniu, została zostawiona za drzwiami”. Bo jak wskazują, zgodnie z ustawą, rodzice (opiekunowie, kuratorzy) mają prawo: uczestniczyć w samorządności szkolnej oraz zebraniach społeczności szkolnej podczas omawiania ważnych dla szkoły kwestii oraz sprawozdania z rocznej działalności kierownika szkoły. Przedstawiciele AWPL-ZChR w stołecznej Radzie zwrócili też uwagę na to, że na spotkaniu wicemer przybył z nieznanym mężczyzną, który „nawet na prośbę, by się przedstawił, nie uczynił tego”. „A. Šileris powiedział, że jest to jego doradca. Na stronie Samorządu m. Wilna w zakładce „Struktura” nie ma żadnego etatowego doradcy wicemera. Wypada wnioskować, że nawet osoba nie mająca ku temu pełnomocnictw próbowała wpływać na pracę placówki oświatowej” – zaznaczają radni. „Szanowny Panie Merze, zwracamy się do Pana jak do osoby odpowiedzialnej z prośbą o dokonanie oceny i podjęcia odpowiedzialności za trwające już od kilku miesięcy naruszenie Ustawy o oświacie, ustalonych zasad i burzenie fundamentów oświaty oraz naruszenie dobrego imienia Samorządu m. Wilna przez mianowanego przez Pana wicemera” – napisali radni AWPL-ZChR.

Ministerstwo oświaty przedstawiło propozycje zmian w szkołach mniejszości narodowych

Po trwających ponad miesiąc dyskusjach na temat poprawy jakości kształcenia w szkołach rosyjskiej mniejszości narodowej Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu przedstawiło do dyskusji publicznej propozycje zmian.

„Stopniowo zwiększać nauczanie i używanie języka litewskiego w szkołach, wzmacniać znajomość języka litewskiego wśród nauczycieli, dać samorządom większą samodzielność” – powiedział we wtorek na konferencji prasowej Gintautas Jakštasa, minister oświaty, nauki i sportu. Według ministerstwa, propozycje te mają na celu stworzenie dla dzieci większych możliwości opanowania języka litewskiego już w przedszkolach i klasach początkowych. „Jeśli dążyć do tego, aby przeznaczyć jeden dzień na naukę języka litewskiego w przedszkolach, moglibyśmy stopniowo zwiększać co roku o jedną dodatkową godzinę nauki języka litewskiego i nie wymagałoby to żadnych dodatkowych środków – tłumaczył wiceminister oświaty, nauki i sportu Ramūnas Skaudžius. – Gdybyśmy stopniowo dążyli do ujednolicenia liczby godzin ję-

zyka litewskiego w szkołach początkowych, potrzeba na to około 150 tys. euro i około 20 dodatkowych nauczycieli. Innymi słowy, istnieją środki na nauczanie języka litewskiego i potrzeba już tylko zgody”.

Wiceminister oświaty mówił też o pomysłach nauczania historii, geografii, edukacji oby-

FOT. MARLENA PASZKOWSKA

watelskiej w języku litewskim. „Decyzją rady szkoły obowiązkowy język mniejszości narodowej może być do wyboru. Szkoła mogłaby sama zdecydować o zatrudnianiu nauczycieli, którzy będą uczyć w języku litewskim” – powiedział Skaudžius. Pedagogzy będą mogli doskon-

nić swoją znajomość języka litewskiego na platformie kursok.lt. Zdaniem ministra Jakštasa, w tych placówkach oświatowych mniejszości narodowych potrzebne są zmiany. Według danych resortu oświaty, wyniki egzaminów maturalnych w szkołach rosyjskojęzycznych są niższe niż w innych szkołach. Jeśli językiem naucza-

nia jest litewski, to przynajmniej jeden egzamin maturalny zdaje 93 proc. abiturientów, gdy językiem wykładowym jest polski – 87 proc., gdy rosyjski – zaledwie 83 proc.

Na konferencji prasowej kierownictwo resortu oświaty wskazało też na to, że w szkołach ro-

syjskojęzycznych tylko 48,7 proc. maturzystów zdaje trzy państwowe egzaminy maturalne, które są obowiązkowym warunkiem dostania się na studia. Dla porównania, w szkołach litewskich, trzy egzaminy zdaje ponad 74 proc. abiturientów. „Uczniowie, którzy ukończyli szkoły z rosyjskim językiem nauczania, rzadziej realizują siebie na studiach i w zawodach wymagających wyższych kwalifikacji. A lokując większe środki, osiągamy gorsze wyniki” – stwierdził minister Jakštasa. Dodął, że na stronie internetowej zostanie podany adres poczty elektronicznej, pod którym wszyscy obywatele w ciągu miesiąca będą mogli zgłaszać swoje pomysły na temat nauczania w szkołach mniejszości narodowych.

Według Skaudžiusa, ministerstwo nie wyklucza, że po publicznej dyskusji dopracowane propozycje mogłyby zostać wdrożone już we wrześniu przyszłego roku. Przypominamy, że na początku stycznia, w wypowiedzi dla agencji informacyjnej ELTA minister oświaty ujawnił pomysł stopniowego rezygnowania z nauczania w języku rosyjskim. Pomysł ten spotkał się z ostrym sprzeci-

wem zarówno wielu polityków, instytucji zajmujących się sprawami mniejszości narodowych, jak i samych wspólnot mniejszości narodowych. Później minister zmienił zdanie i powiedział, że nie jest rozważane zamykanie szkół rosyjskojęzycznych. We wrześniu ubiegłego roku resort oświaty twierdził, że na Litwie nie planowane są takie zmiany jak w Estonii i na Łotwie, gdzie trwa już ostatni etap reformy szkół rosyjskojęzycznych – za kilka lat będą musiały one przejść na nauczanie wszystkich przedmiotów odpowiednio w języku litewskim i estońskim.

Do szykowanych przez ministerstwo oświaty propozycji zmian w szkołach mniejszości narodowych odniosła się już wcześniej posłanka Rita Tamašunienė z Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin. Podkreśliła, że propozycje te były szykowane „bez udziału społeczności szkolnych mniejszości narodowych, bez zrzeczania się organizacji, bez zasięgania ich opinii, co jest sprzeczne z demokratycznym ustrojem naszego państwa i międzynarodowymi aktami prawnymi”.

W stolicy

Zwiększono finansowanie na kulturę

W zatwierdzonym przez Radę Samorządu m. Wilna budżecie na 2024 rok na sektor kultury zaplanowano w nim 23,1 mln euro. Zwiększone o jedną trzecią finansowanie na kulturę zapewni różnorodność i jakość projektów kulturalnych skierowanych do wilnian w różnym wieku.

Znaczną część budżetu zaplanowano na renowację obiektów kulturalnych i realizację nowych projektów. Na przykład, na remont kapitalny budynku Domu Nauczyciela (ul. Vilniaus 39) zaplanowano 2,5 mln euro, na adaptację Pałacu Kirdejów do potrzeb Muzeum Miasta Wilna (ul. Barboros Radvilaitės 4 i 6) – 286 tys. euro.

W większym niż dotychczas stopniu środki budżetu stołecznego samorządu wykorzystane zostaną na projekty kulturalne organizacji pozarządowych. Finansowanie projektów z zakresu wsparcia kultury wzrasta o 300 000 euro i wyniesie w tym roku 1,5 mln euro. Co roku do udziału w konkursie projektów w ramach Programu Wsparcia Kultury zgłaszane są projekty z zakresu sztuk wizualnych, sztuk performatywnych, muzyki, kina, literatury i edytorstwa, przemysłów kultury i kreatywnych, jak

również – programy kultury etnicznej i sztuki amatorskiej, upowszechniania kultury za granicą, wspólnot narodowych, edukacji kulturalnej oraz organizacji festiwalu kultury i sztuki.

Od bieżącego roku do finansowania kwalifikują się również nowe programy – promujące kulturę nocną Wilna oraz młodych twórców. Kolejną nowością programu jest możliwość otrzymania różnych kwot dofinansowania na organizację festiwalu: do 7 tys. euro, od 7 tys. do 15 tys. euro, od 15 tys. do 25 tys. euro.

Konkurs projektów w ramach Programu Wsparcia Kultury ogłaszany jest pod koniec każdego roku na rok nadchodzący. W 2023 roku wśród zwycięzców konkursu

byli autorzy instalacji „Las węglowy” („Anglies miškas”), którzy zaadaptowali swoje dzieło do przestrzeni Parku Europy, organizacja pożytku publicznego „Mobilni galerija”, która zgłosiła projekt „The Rooster Gallery 2023”, organizacja pożytku publicznego „Nepatogus kinas” (17. Międzynarodowy Festiwal Filmów Dokumentalnych „Nepatogus kinas”), Litewskie Zrzeszenie Akordeonistów (XV Międzynarodowy Konkurs Akordeonistów Wilno 2023), organizacja pożytku publicznego Teatr Tańca Urbanistycznego „Low Air” (Festiwal Tańca „Pūga”), Litewska Wspólnota Romów (Festiwal Kultury Romskiej „Gypsy Fest 2023”) i inne.

Wspólnoty mogą składać wnioski

Wilno, które od ośmiu lat wspiera sąsiedzką wspólnotowość, po raz kolejny przydzieli finansowanie na jej umacnianie. Tegorocznym priorytetowym kierunkiem dla projektów wspólnot i organizacji pozarządowych jest zaangażowanie mieszkańców w działalność kulturalno-edukacyjną oraz skupienie się na rozwiązaniach z zakresu zrównoważonego rozwoju we wdrażaniu zielonej transformacji.

Przy wyborze projektów szczególny nacisk zostanie położony na inicjatywy wspólnot lokalnych, które zmniejszają lub neutralizują wpływ mieszkańców

na zmiany klimatu lub zwiększają ich odporność na zagrożenia wynikające z tych zmian.

Wsparcie może być przyznane na działania i edukację związaną z bioróżnorodnością (pszczelarstwo miejskie, zrównoważone łąki, ochrona siedlisk owadów, zwierząt i ptaków), miejskimi ogrodami wspólnotowymi i wykorzystaniem odpadów spożywczych na kompost; na projekty takie jak „Kwitnąca i zielona stolica” (projekty zazieleniania, tworzenie i ochrona terenów zielonych lub ich wykorzystanie do rekreacji, sadzenie roślin); działania promujące ograniczenie konsumpcji (pomysły na dzielenie się przedmio-

tami, narzędziami, przywracanie przedmiotów do życia, wymiana rzeczami itp.); działania mające na celu oszczędzanie zasobów energetycznych lub promowanie korzystania z zielonej energii; inicjatywy na rzecz oszczędzania żywności i powiązane z tym działania edukacyjne.

Wspólnoty i organizacje pozarządowe wnioski do udziału w konkursie na finansowanie projektów mogą składać do 7 marca 2024 roku. Na finansowanie wszystkich działań wspólnotowych stołeczny samorząd zaplanował przeznaczyć 50 tys. euro. Jeden projekt może ubiegać się o wsparcie w wysokości 5 tys. euro. Każdy wnioskodawca (składający wniosek samodzielnie lub w ramach umowy partnerskiej) może złożyć tylko jeden wniosek.

W konkursie mogą uczestniczyć wyłącznie zarejestrowane na terytorium Samorządu m. Wilna organizacje pozarządowe, w regulaminie których przewidziane są działania i inicjatywy z zakresu kultury, rekreacji, zajęć mieszkańców.

W ubiegłym roku sfinansowano 13 projektów, w 2022 roku – 22.

Na cmentarzu Antokolskim zakończono prace demontażowe

Na cmentarzu Antokolskim w Wilnie zakończono demontaż pomnika przedstawiającego żołnierzy sowieckich – usunięto cokół i tzw. wieczny ogień.

W grudniu 2022 roku na cmentarzu Antokolskim zdemontowano sześć stel, które na tymczasowe przechowanie zostały przewiezione na terytorium samorządowego przedsiębiorstwa „Grinda”. W marcu ubiegłego roku rada stołecznego samorządu podjęła decyzję o przekazaniu pomnika do parku Grūtas, gdzie przez co najmniej 20 lat będzie mógł być eksponowany w jedynym takim na Litwie centrum eksponowania pomników sowieckich. Jednocześnie rada przystąpiła na propozycję Komisji ds. Pamięci Historycznej, by zachować kompozycję pomnika i zdemontować oraz wraz ze stelami przekazać do parku Grūtas cokół pomnika i tzw. wieczny ogień, które, zdaniem komisji, są nieodłączną częścią pomnika.

Zdemontować stele rada stołecznego samorządu postanowiła jeszcze w czerwcu 2022 roku po tym, gdy Departament Dziedzictwa Kulturowego zmienił kryteria oceny zabytków kultury. Zaistniała możliwość zniesienia ochrony prawnej obiektów, na których przedstawiane są rzeźby, wizerunki, napisy i inne symbole propagujące armie niemieckie lub ZSRS oraz służby specjalne tych państw, które dokonywały represji na mieszkańcach Litwy. W taki sposób Wilno mogło się oczyścić od monumentów wysławiających sowiecką ideologię – tych, które nie są pomnikami nagrobnymi.

Po demontażu betonowej podstawy pomnika i bloków z granitu zostały one przewiezione do miejsca ich tymczasowego przechowywania. Nieco później wszystkie elementy kompozycji zostaną przekazane do parku Grūtas. Pomnik na zasadzie prawa własności nadal będzie należał do stołecznego samorządu.

Nowa przestrzeń publiczna na starówce

Na wileńskiej starówce – nieopodal ulicy Subačiaus – na działkach przy ul. K. Vanagėlio 4 i 6 ma powstać nowa przestrzeń publiczna. Mieszkańcom zaprezentowano propozycje projektowe, zachęcając do wyrażania opinii i zgłaszania uwag.

Spotkanie z mieszkańcami ws. tej przestrzeni odbędzie się zdalnie 26 lutego o godz. 17.00. Z propozycjami projektowymi można się zapoznać bezpośrednio w ZSA „Viltekta” (ul. A. Goštauto 8-0409, Wilno) od godz. 10.00 do godz. 16.00. Przybycie należy zawczasu uzgodnić pod podanymi telefonami lub adresem poczty elektronicznej: tel. +37052619758, +37068577183, e-mail: viesinimas@viltekta.lt.

Nowa przestrzeń publiczna jest projektowana obok nowych bloków mieszkalnych przy ul. Žiupronių. Bloki mieszkalne buduje spółka „Subačiaus projektas”, która sfinansuje również urządzenie przestrzeni publicznej. Przestrzeń będzie dostępna nie tylko dla mieszkańców bloków, ale też dla wszystkich. Propozycje projektowe przestrzeni publicznej sporządzono w oparciu o życzenia mieszkańców, przedstawione podczas pierwszego spotkania projektowego ws. tej przestrzeni.

Obecnie terytorium o powierzchni prawie 14 arów mieści się między blokami mieszkalnymi, jest niezagospodarowane i porośnięte trawą. Działki są zaniedbane, parkowane są na nich w sposób nieuporządkowany samochody. W nowej przestrzeni publicznej urządzone zostaną ścieżki dla pieszych, oświetlenie, plac zabaw dla dzieci, ustawione zostaną ławki oraz elementy małej architektury.

Istniejące drzewa mają zostać zachowane, zasadzone zostaną też nowe zieleńce. Głównym akcentem przestrzeni ma stać się duże i szybko rosnące drzewo orzecha czarnego. Posadzone zostaną również jabłonie oraz tawuły, laurowiśnię, irgi i porzeczeki alpejskie.

Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 15 lutego	Piątek 16 lutego	Sobota 17 lutego	Niedziela 18 lutego	Poniedziałek 19 lutego	Wtorek 20 lutego	Środa 21 lutego
3°C	5°C	5°C	2°C	1°C	6°C	5°C
0°C	1°C	2°C	0°C	-1°C	1°C	1°C
Księżyc:						
1 KWADRA	PEŁNIA	OSTATNIA KWADRA	NÓW			

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 15 lutego

Dzień Młodzieży Prawosławnej
Słońce: wsch. – 7.41, zach. – 17.24
Długość dnia – 9 godz. 43 min.
Jowity, Faustyna, Joachima, Klaudiusza, Michała, Zygryfida

Piątek, 16 lutego

**Dzień Odrodzenia
Państwa Litewskiego**
Słońce: wsch. – 7.39, zach. – 17.27
Długość dnia – 9 godz. 48 min.
Daniela, Danuta, Faustyna, Jeremiego, Julianny, Pamfila

Sobota, 17 lutego

Słońce: wsch. – 7.37, zach. – 17.29
Długość dnia – 9 godz. 52 min.
Aleksego, Donata, Juliana, Konstantego, Łukasza, Zbigniewa

15 LUTEGO

1944 – atakiem 2. Dywizji Nowozelandzkiej (operacja „Avenger” brytyjskiej 8. Armii), rozpoczęła się II bitwa o Monte Cassino.

1994 – zmarł Wacław Korabiewicz, żeglarz, podróżnik, lekarz, pisarz, współzałożyciel Klubu Włóczęgów Wileńskich – „Kilometr” (ur. 1903). Urna z prochami zatopiona na Morzu Bałtyckim.

2014 – Zbigniew Bródka został pierwszym polskim mistrzem olimpijski w łyżwiarstwie (Soczi).

16 LUTEGO

1854 – w Ratuszu Wileńskim odbyła się sceniczna prapremiera *Halki* St. Moniuszki (2 akta).

1944 – powstał Najwyższy Komitet Wyzwolenia Litwy (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas, VLIK) ogłosił, że przyszła Litwa będzie miała demokratyczny ustrój polityczny z wybieranym parlamentem.

17 LUTEGO

1774 – urodził się Raphaelle Peale, amerykański malarz, pierwszy profesjonalny twórca martwych natur w Ameryce (zm. 1825).

1924 – urodził się w Podbrodziu (r. święciański) Władysław Jackiewicz, malarz, wykładowca, w l. 1969-1981 rektor Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku (zm. 2016).

18 LUTEGO

1374 – urodziła się w Budzie Jadwiga, święta, król Polski (w 1384) (zm. 1399); najmłodsza córka króla Ludwika Węgierskiego.

1944 – otrul się w czasie przesłuchania w siedzibie gestapo w Wilnie ppor. Stanisław Tadeusz Za-

Niedziela, 18 lutego

Słońce: wsch. – 7.35, zach. – 17.31
Długość dnia – 9 godz. 55 min.
Albertyny, Flawiusza, Konstancji, Maksyma, Symeona, Wilhelma

Poniedziałek, 19 lutego

Słońce: wsch. – 7.33, zach. – 17.33
Długość dnia – 10 godz. 00 min.
Arnolda, Konrada, Lucji, Walerego

Wtorek, 20 lutego

Dzień Sprawiedliwości Społecznej
Słońce: wsch. – 7.30, zach. – 17.35
Długość dnia – 10 godz. 05 min.
Amaty, Hiacynty, Leona, Lubomira, Ludomiła, Zenobiusza

Środa, 21 lutego

Dzień Języka Ojczystego
Słońce: wsch. – 7.28, zach. – 17.37
Długość dnia – 10 godz. 08 min.
Eleonory, Feliksa, Henryka, Kiejstuta, Piotra, Roberta

potoczny vel Stanisław Batużyński, ps. „Płomień”, „Bicz”, „Kąkol”, żołnierz Armii Andersa, oficer AK, cichociemny (ur. 1922).

2014 – przed godz. 20.00 siły rządowe zaatakowały demonstrantów na Placu Niepodległości w Kijowie (Euromajdan); do godz. 20.00 zginęły 23 osoby, w tym 6 milicjantów.

19 LUTEGO

1674 – został zawarty Traktat w Westminster, kończący III wojnę angielsko-holenderską; Nowa Holandia została zwrócona Anglii (jesienią Holendrzy opuścili Nowy Amsterdam – ob. Nowy Jork).

1954 – decyzją Prezydium Rady Najwyższej ZSRR Krym został przyłączony do Ukraińskiej SRR (od RFSRR, z okazji 300. rocznicy Ugody Perejasławskiej).

20 LUTEGO

1944 – został zamordowany w niemieckim KL Gross-Rosen (ob. Rogoźnica) Florian Marciniak, haremistrz, pierwszy naczelnik Szarych Szeregów (ur. 1915).

1974 – na filipińskiej wyspie Lubang został odnaleziony japoński por. Hirō Onoda, ukrywający się w dżungli od czasów wojny.

21 LUTEGO

1574 – Henryk Walezy został koronowany na króla Polski, jako pierwszy monarcha elekcyjny; uciekł w czerwcę, po śmierci swego brata, króla Francji Karola IX.

1624 – zmarł Dirk van Baburen, holenderski malarz, caravaggionista utrechcki (*Heraklit i Demokryt* – Kowno, Muzeum Ćiurlionisa) (ur. 1595). **WL P.**

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Kosmiczny rekord

Rosyjski kosmonauta Oleg Kononenko ustanowił na początku miesiąca – 4 lutego – rekord świata w łącznym czasie spędzonym w kosmosie; wyprzedził swojego rodaka, który spędził w przestrzeni kosmicznej 878 dób.

Dotychczasowy rekordzista, Giennadij Padalka, spędził w przestrzeni kosmicznej 878 dni 11 godzin 29 minut i 48 sekund.

Dokonał tego w ramach pięciu misji w latach 1998-2015. Kononenko, obecny rekordzista, odbywa piątą misję kosmiczną. Od 15 września 2023 r. przebywa na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (ISS), która jest jednym z niewielu międzynarodowych projektów, w których Moskwa i Waszyngton nadal współpracują. Misja Kononenki ma się zakończyć 23 września br., obliczono więc, że 5 czerwca łączny „staż” kosmonauty w przestrzeni pozaziemskiej wyniesie 1000 dni, a w dniu zakończenia misji 1110.

Podczas swoich pobytów na orbicie astronauta sześć razy wychodził w otwartą przestrzeń kosmiczną, gdzie spędził łącznie 39 godzin i 54 minuty.

Śmiech na zdrowie

Zima, Alpy, stok. Facet rusza z góry, odbija się kijkami i jedzie na bombę.

Nagle podskakuje na muldzie, obraca go, leci, koziołkuje, w tumanie śniegu.

Wali w drzewo...

Kijki w jedną, narty w drugą, gość rozwalony, zęby wybite, krew z nosa, nogi poskręcane w dziwny sposób.

Otwiera nieprzytomne oczy, wciąga górskie powietrze i mówi: – I tak lepiej niż w pracy!

Pacjent wchodzi do gabinetu, a lekarz:

– Proszę stanąć przy oknie i wytknąć język.
– Ale dlaczego?
– Aaa... Bo nie lubię tej baby, co mieszka naprzeciwko.

Przychodzi facet do lekarza:
– Proszę powiedzieć doktorze – to poważna sprawa?
– Na pańskim miejscu długich seriali już bym nie zaczynał oglądać.

– Ten lekarz jest niesamowity! W kilka sekund wyleczył moją żonę z wszystkich dolegliwości!
– Jak to zrobił?
– Powiedział, że to objawy nadchodzącej starości...

W aptece:
– Jest kwas acetylosalicylowy?
– Chodzi pani o aspirynę?
– Tak, ciągle zapominam tej nazwy...

– Opowiem wam dowcip o porze, selerze i dzemie.
– O tej porze se leże i drzemie.

Facet spotyka na ulicy kolegę ubranego w strażacki mundur.
– Skąd masz ten mundur?
– To prezent od żony. Gdy wczoraj przyszedłem wcześniej z pracy, leżał na krześle obok łóżka.

– Oglądałem ostatnio zawody w kulturystyce.

– Kobiet czy mężczyzn?
– Nie mam pojęcia.

Kowalski pyta Nowaka:
– Dlaczego jesteś taki przygnębiony, Marian?

– A bo pokłóciłem się z teściową i przysięgła mi, że przez miesiąc się do mnie nie odezwie.

– No to co w tym złego? Powinieneś to ucześć i świętować!
– Nie, nie, nie... To było cztery tygodnie temu i dziś już jest ostatni dzień.

– Twoje wypracowanie jest całkiem niezłe – mówi nauczycielka do małego Jasia – ale jest identyczne jak wypracowanie twojego kolegi z ławki. Wiesz co to znaczy?
– Że jego wypracowanie też jest całkiem niezłe.

– Dziadku – pyta Jasiu – kto to jest człowiek dobrze wychowany?
– Wiesz... To ktoś, kto jak potknie się po ciemku o kota, nadal nazywa go kotem!

– Kelner, to jest ten schabowy XXL? Śmiać mi się chce!
– Cieszę się, bo zazwyczaj klienci są wściekli.

Żona pyta męża:
– Kochanie, czy ta sukienka sprawia, że jestem gruba?
– Nie kochanie, to te ciasta, które zjadłaś.

Rozdrażniony mąż mówi do żony:
– Rzuciłem papierosy, rzuciłem wódkę, teraz to już chyba kolej na ciebie...

Sąsiad z dołu postanowił zacząć wszystko od zera.
Tę trudną decyzję pomógł mu podjąć Urząd Skarbowy.

Kulturalnie?

Liście

odbijają się od dna

„Opadające liście” nagrodzone przez jury w Cannes to film o silnej nadziei.

67-letni fiński reżyser Aki Kaurismäki jest w europejskim krajoznawstwie filmowym osobą wyjątkową. Bohaterami jego filmów są z reguły bardzo zwyczajni ludzie. Ci, którzy często nie mają niczego i żyją wśród tych, którzy mają niewiele więcej.

Tacy są bohaterowie „Opadniętych liści”. Kobieta pracuje w sklepie, potem samotna wraca do skromnego mieszkania. Traci pracę, gdy bezdomnemu pozwala

wziąć kilka przeterminowanych kanapek i sama też wynosi jedną w torebce. A regulamin każe takie produkty wyrzucić do śmietnika.

Mężczyzna z kolei tyra na budowie, żyje w zatłoczonych kwaterach robotniczych. I pije. Za dużo. Tak naprawdę jest alkohikiem. Kaurismäki rejestruje jego rozmowę z kolegą. „Piję za dużo”. „Dlaczego pijesz?”. „Bo mam depresję”. „Dlaczego masz depresję?”. „Bo za dużo piję”. Życie zatacza koło.

Kobieta i mężczyzna pierwszy raz zobaczą się przypadkiem w klubie karaoke. Oboje należą do tych, którym nikt niczego nie przyniesie na tacy. A jak gdzieś spotkają człowieka, którego mogliby pokochać, zgubią kartkę z jego telefonem. Ale gdy znów się zobaczą, tęsknota wróci. Teraz ma być inaczej. On dla niej rzuci nałóg. Ona znów uwierzy. Przygotuje kolację. Jednak mężczyzna nie przyjdzie. Szansą na uczucie staje się dla kobiety pies. Już tylko jemu potrafi zaufać. Ale dowie się, że mężczyzna po drodze do niej wpadł pod pociąg, leży w szpitalu, w śpiączce.

Proste kino Kaurismäkiego nie zdobywa Oscarów. Kochają go europejskie festiwale, ale ich też nie wygrywa. Raz wywodził z Berlina Srebrnego Niedźwiedzia za reżyserię „Po tamtej stronie”, raz dostał w Cannes nagrodę jury za „Człowieka bez przeszłości”. Taki sam laur przyniosły mu „Opadające liście”.

9 771648 531003